

Sygn. akt III KZ 61/18

POSTANOWIENIE

Dnia 23 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk

w sprawie **A. F.**

o wznowienie postępowania,

po rozpoznaniu na posiedzeniu w Izbie Karnej

w dniu 23 stycznia 2018 r.,

zażalenia skazanego

na zarządzenie Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 4 grudnia 2018 r., sygn. akt II AKo [...], o odmowie przyjęcia wniosku

o wznowienie postępowania,

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

utrzymać w mocy zaskarżone zarządzenie.

UZASADNIENIE

W dniu 10 października 2018 r. do Sądu Apelacyjnego w [...] wpłynął wniosek A. F. – własnoręcznie przez niego sporządzony – o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w O., sygn. akt VII Ka [...].

Zarządzeniem z dnia 26 października 2018 r., na podstawie art. 81 § 1 k.p.k. w zw. z art. 78 § 1 i 1a k.p.k. wyznaczono skazanemu obrońcę z urzędu, który w dniu 13 listopada 2018 r. (data prezentaty) nadesłał do Sądu pismo informujące w trybie art. 84 § 3 k.p.k. o braku podstaw do wniesienia wniosku o wznowienie postępowania.

W uwzględnieniu powyższego, zarządzeniem z dnia 13 listopada 2018 r. wezwano skazanego do uzupełnienia braku formalnego wniosku przez sporządzenie i podpisanie go przez adwokata lub radcę prawnego z wyboru, zakreślając termin 7 dni od daty doręczenia przedmiotowego wezwania pod rygorem odmowy przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania. Powyższe wezwanie doręczono skazanemu w dniu 16 listopada 2018 r. (k.76).

Do dnia 23 listopada 2018 r. wniosek spełniający wymóg formalny w zakresie tzw. przymusu adwokacko-radcowskiego nie wpłynął w związku z czym, zarządzeniem z dnia 4 grudnia 2018 r., sygn. akt II AKo [...], Przewodniczący II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w [...], odmówił przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania osobiście złożonego przez A. F..

Zarządzenie powyższe zaskarżył skazany. W uzasadnieniu zażalenia powołał się na swoją sytuację materialną uniemożliwiającą mu uzyskanie pomocy prawnej adwokata lub radcy prawnego, który sporządziłby i podpisał wniosek o wznowienie, a nadto po raz kolejny wskazał na okoliczności, które w jego ocenie winny skutkować wznowieniem przedmiotowego postępowania, pośrednio wyrażając zastrzeżenia co do opinii wydanej w tej sprawie przez wyznaczonego dla niego obrońcę z urzędu w osobie radcy prawnego J. T..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie skazanego nie mogło zostać uwzględnione.

W pierwszym rzędzie podkreślić należy, że dla rozstrzygnięcia w przedmiocie złożonego zażalenia nie mogły mieć żadnego znaczenia te wszystkie podnoszone przez A. F. okoliczności, które dotyczą zasadniczego postępowania prowadzonego przez Sąd Rejonowy w P. w sprawie o sygn. II K [...], a zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w O., wydanym w dniu 2 czerwca 2017 r. pod sygn. VII Ka [...], bowiem zakresem dokonanej w takim wypadku kontroli instancyjnej przez Sąd Najwyższy objęta jest wyłącznie prawidłowość wydanego w toku postępowania wznowieniowego zarządzenia o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania sporządzonego samodzielnie przez skazanego.

W tym natomiast zakresie wymaga wskazania, że brak formalny wniosku o wznowienie postępowania, jakim jest złożenie wniosku niespełniającego wymogu

określonego w art. 545 § 2 k.p.k. (sporządzenie go i podpisanie przez obrońcę lub pełnomocnika) ma charakter usuwalny.

W związku z tym wnioskodawcę należy wezwać do jego usunięcia w trybie art. 120 § 1 k.p.k. Uzupełnienie braku w terminie, a byłoby nim złożenie wniosku sporządzonego przez adwokata lub radcę prawnego, wywołuje skutki od dnia jego wniesienia. W przeciwnym wypadku pismo uznaje się za bezskuteczne, co w odniesieniu do wniosku o wznowienie postępowania, który został sporządzony przez samego skazanego, powoduje wydanie zarządzenia o odmowie jego przyjęcia (art. 120 § 2 k.p.k.).

Ten tok procedowania został w niniejszej sprawie dochowany.

Zauważyć jednocześnie należy, że przepis art. 545 § 2 k.p.k. wprowadzający tzw. przymus adwokacko-radcowski to regulacja o charakterze obligatoryjnym i nie ma możliwości obejścia jego rygorów. Obowiązuje on z woli ustawodawcy i tylko ustawodawca - nie zaś organ procesowy w skutek własnej decyzji - może z tego przymusu zrezygnować.

Ponieważ, jak już była o tym mowa wyżej, w określonym skazanemu terminie, tj. do dnia 23 listopada 2018 r., wniosek sporządzony i podpisany przez obrońcę nie wpłynął, konieczne było wydanie zaskarżonego zarządzenia.

Powyższej konstatacji nie mogły zmienić te wszystkie wywody skarżącego zawarte w jego zażaleniu, w których kwestionuje stanowisko obrońcy z urzędu wyznaczonego mu przez Sąd Apelacyjny na potrzeby postępowania wznowieniowego. Opinia wydana przez radcę prawnego J. T. jest kompleksowa i rzetelna, a oparta została na całości dokumentacji zgromadzonej w aktach merytorycznych oznaczonych sygn. II K [...]. Treść wskazanej opinii nie pozostawia wątpliwości, że obrońca z urzędu odniósł się do tych wszystkich okoliczności wskazanych w piśmie skazanego z dnia 8 października 2018 r., które jego zdaniem stanowią podstawę do wznowienia postępowania.

Przypomnieć należy, że obrońca wyznaczony z urzędu, jako profesjonalista, zajmując stanowisko w przedmiocie ewentualnych podstaw wznowieniowych, bądź stwierdzając ich brak, ma pozycję autonomiczną i nie musi wyrażać w tym zakresie poglądów zbieżnych z reprezentowaną przez niego stroną. Nie ma również w takim wypadku znaczenia nawet brak kontaktu osobistego obrońcy ze skazanym.

Obrońca z urzędu wyznaczony w trybie art. 84 § 3 k.p.k. powoływany jest z racji zaufania do samego zawodu adwokata, a nie jak przy obronie z wyboru, zaufania mocodawcy do określonego z imienia i nazwiska członka palestry. Każdy przy tym obrońca, w tym ustanowiony z wyboru, działa samodzielnie i, chociaż bez wątpienia kontakt osobisty z osobą, którą ma bronić jest tu pożądanym, to nie można uznać go za bezwzględnie obowiązujący, tym bardziej w sytuacji, gdy chodzi wyłącznie o rozważenie czy istnieją podstawy do złożenia wniosku o wznowienie postępowania. Podstawy wznowieniowe są ściśle określone, zaś obrońcę z urzędu ustanawia się w takim wypadku aby, jako podmiot kwalifikowany, dokonał analizy akt sprawy właśnie pod takim kątem, a nie po to aby sporządził wniosek o wznowienie, gdyż taka jest wola skazanego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2011 r., II KZ 14/11, LEX nr 794845). W ten sposób zostaje w sprawie zrealizowany wymóg rzetelnego procesu, bowiem sąd nie ma obowiązku wyznaczać kolejnych obrońców z urzędu aż do uzyskania przez wnioskodawcę oczekiwanego efektu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2011 r., III KZ 20/11, LEX nr 811870).

Na zakończenie należy również przypomnieć, że złożenie wniosku o wznowienie postępowania na korzyść skazanego nie jest ograniczone żadnym terminem i z tych względów A. F., po zgromadzeniu odpowiednich środków, będzie mógł w każdym czasie wystąpić z wnioskiem o wznowienie prawomocnie zakończonego postępowania, jeżeli wniosek ten sporządzi i podpisze ustanowiony przez niego obrońca z wyboru.

Uwzględniając całokształt poczynionych wyżej rozważań, a więc zgodność z obowiązującymi przepisami zaskarżonej decyzji procesowej, której argumentacja zawarta w zażaleniu nie podważyła, należało postanowić, jak na wstępie.